

- आमा वा बाबुको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
- सूचकको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
- स्वास्थ्य संस्था/अस्पतालमा जन्म भएको भए उक्त संस्थाबाट जारी जन्म प्रमाण,
- घरमा जन्म भएको हकमा खोप कार्ड,
- बाबु बेपत्ता वा ठगाना थाहा नभएको भए सोसम्बन्धी प्रहरी प्रतिवेदन,

जिल्ला सहकारी संघ
पहिला तालाबन्दी र निर्वाचन
बहिष्कार, अहिले सपथ

भापा(प्रस) । नेकपा एमालेसंगको चुनावी तालमेलमा असन्तुष्ट बन्दै जिल्ला सहकारी संघ भापाको कार्यालयमा तालाबन्दी र निर्वाचन बहिष्कार गरेका नेपाली कांग्रेस समर्थक सहकारीकर्मीले बुधवार सपथ ग्रहण गरेका छन् ।

जिल्ला सहकारी संघ भापाको आज आयोजित सपथ ग्रहण तथा पद हस्तांतरण कार्यक्रममा निर्वाचन बहिष्कार गरेकाहरूले समेत सहभागिता जनाएका छन् । नेपाल काग्रेसका वरिष्ठ साधु दुर्गाप्रसाद भएका तथा उपाध्यक्ष दुर्गाप्रसाद सापकोटा, महिला उपाध्यक्ष देवी निरौला बस्नेत, महिला सदस्य पुष्पा अधिकारी चम्लगाँई र लेखा समिति सदस्य राजेन्द्रप्रसाद रिजालले सपथ ग्रहण गरेका हुन् । बैशाख १३ गतेको निर्वाचन हुन नदिन वरिष्ठ उपाध्यक्षमा सर्वसम्मत भएका दुर्गाप्रसाद सापकोटा नेतृत्वको टोलिले अघिल्लो दिन जिल्ला सहकारी संघको कार्यालयमा तालबन्दी गरेको थियो । तर, निर्वाचन समितिले पूर्वनिर्धारित कार्यक्रमलाई यथावत राख्दै बैशाख १३ गते निर्वाचन कार्यक्रम राखेको थियो । काग्रेस समर्थक सहकारीकर्मीहरूले निर्वाचन नगराउन चेतावनी दिँदै निर्वाचन बहिष्कार गरेका थिए । त्यसका बावजूद निर्वाचन समितिले

निर्वाचन सम्पन्न गराएको थियो ।
 एमाले र काग्रेसले गत चैत २३ गते
 दुई दलबीच पदको भागवण्डा गर्ने
 चुनावी गठबन्धन बनाउने सहमति
 गरेका थिए । एमालेको भागमा
 अध्यक्ष , खुल्ला उपाध्यक्ष
 सचिव , कोषाध्यक्ष , लेखा समिति
 संयोजक , लेखा समिति सदस्य
 (महिला) , ३ वटा खुल्ला सदस्य
 , ३ वटा खुल्ला महिला सदस्य
 र क्षेत्रगत रूपमा क्षेत्र नं १, २ र ४
 गरी ३ सदस्य परेको थियो । त्यस्तै
 काग्रेसको भागमा वरिष्ठ उपाध्यक्ष
 , महिला उपाध्यक्ष , सहसचिव
 क्षेत्रगतरूपमा क्षेत्र नं २ र ५ को
 सदस्य र लेखा समिति सदस्य परेको
 थियो । दुईदलसँग सहमति अनुसार
 अध्यक्षमा एमालेका तर्फबाट
 प्रेमकुमार कोसाला सर्वसम्मत
 भइसकदा काग्रेसको भागमा

पेको केही पदहरूमा भने एमाले सहकारीकर्मीहरूले पनि उम्मेद्वारी दिएका थिए। सहमातिविपरित आफ्नो भागमा पेको सहसचिव र क्षेत्रीय सदस्य पदमा एमालेका तर्फबाट पनि उम्मेद्वारी दर्ता भएपछि काँग्रेसले निर्वाचन बहिष्कार गरेको थियो।

निर्वाचन समितिका संयोजक देवेन्द्र भण्डारीले जिल्ला सहकारी संघमा निर्वाचित संचालक समिति र लेख सुपरीवेक्षण समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरूलाई सपथ ग्रहण गराएका हुन्। सपथ ग्रहण गर्नेहरूमा अध्यक्ष प्रेमकुमार कोइराला, वरिष्ठ उपाध्यक्ष दुर्गाप्रसाद सापकोटा, उपाध्यक्ष नारायणप्रसाद भट्टराय, महिला उपाध्यक्ष देवी निरौला बस्नेत, सचिव भवानीप्रसाद ढंगल, सहसचिव टसबहादुर श्रेष्ठ

कोषाध्यक्ष केशव बस्नेत तथा
सदस्यहरुमा नारायणप्रसाद
गौतम, प्रेमसागर सापकोटा,
काशिनाथ धिमरे, विन्दाकुमारी
थापा, निलाकुमारी दाहाल, पुष्पा
अधिकारी चम्त्तागाँई, संगिता
गजुरेल, देवीमाया अधिकारी
गुरुङ, युवराज गौतम, हरिकृष्ण
अधिकारी, तिलकप्रसाद सिंह
राजवंशी र पदम लिम्बू लिङ्देनले
सपथ ग्रहण गरेका छन्। त्यस्तै
लेखा सुपरीवेक्षण समितिका
संयोजक चुडामणि ओझा तथा
सदस्यहरु राजेन्द्रप्रसाद रिजाल र
मिलन आचार्यले पनि सपथ ग्रहण
गरेका छन्।
जिल्ला सहकारी संघका अध्यक्ष
गणेश ढकालको अध्यक्षता तथा
राष्ट्रिय सहकारी बैकका अध्यक्ष
महेन्द्र गिरीको प्रमुख आतिथ्यमा

भएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि गिरी, नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय संघ (नेपेसकुन) का महासचिव घनश्याम अधिकारी, नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघकी उपाध्यक्ष मिनाकुमारी ढकाल, निर्वाचन समितिका संयोजक देवेन्द्र भण्डारी, जिल्ला सहकारी संघका सल्लाहकार संयोजक रामचन्द्र उप्रेतीगायतले शुभकामना मन्तव्य राखेका थिए। कार्यक्रममा नवनिर्वाचित अध्यक्ष कोइरालाले प्रतिवद्धता मन्तव्य राखेका थिए।

कार्यक्रमको दोस्रो सत्रमा निर्वर्तमान अध्यक्ष गणेश ढकाल, उपाध्यक्ष चम्पादेवी खनाल सुवेदी, सहसचिव कृष्णप्रसाद मिश्र, कोषाध्यक्ष अर्जुन दंगाल, सदस्यहरु कृष्ण पौडेल, ढुण्डीराज गुरागाँई, चन्द्रकला अधिकारी, चन्द्रकला भण्डारी र पुष्पा ओर्तेलीलाई सम्मान गरिएको थियो । कार्यक्रमको संचालन सचिव भवानीप्रसाद दंगालले गरेका थिए । २२ जनाको संचालक समिति र लेखा सुपरीवेक्षण समितिमा एमालेको बहुमत रहेको छ । २२ जनामा कांग्रेसका ४ जना र माओवादीका दुईजना परेका छन् । सतारुढ एमाले र कांग्रेसले दुईदलीय गठबन्धन बनाएपनि इश्वरीरुपमा एमालेले माओवादीसंग पनि सहमति गरेको थियो ।

नगरपालिकाले नै उठीबास गराउन लागेको आरोप
सात घरपरिवारद्वारा न्यायका
लागि अपिल

भापा(प्रस) । वर्षोंदेरि
बसोबास र हकभोग गर्दै आई सर्वोच्च
अदालतले समेत फैसला गरिसकेको
जग्गाबाट कन्काई नगरपालिकाले
उठीबास गराउन लागेको भन्दै सा
घरपरिवारले न्यायका लागि अपिल
कोएको छन् । २०२५ सालदेखि
कन्काई नगरपालिका -४ (समुवा
सुरुक्षा गा.वि.स. -४) स्थित नानव
टोलमा बसोबास गरि भोगचल
गर्दै आएका देबेन्द्र मिश्र, टंकदास
मिश्र, नैनकला मिश्र, दयाप्रसाद
उप्रेती, रामप्रसाद सिटोला, दिनेश
मैनालीलगायत ७ घरपरिवारला
नगरपालिकाले हटाउन लागेको भन्दै
उनीहरूले पत्रकार सम्मेलनमार्फत
न्यायका लागि अपिल गरेको हुन्
उनीहरूले २ बिगाह १६ कठ्ठा जग्गा
चर्चिदै आएका छन् । तर, २०६०

सालमा गठन भएको प्रेम दाहाल अध्यक्ष रहेको सुकुवासी समस्य समाधान आयोगले २०६६ माघ १ गते बचनबंशी काबिर सेवा आश्रमको नाममा सो जग्गाको धनीपुर्जा दिएको थियो । त्यसपश्चात् बसोबासीहरूले सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन दिएका थिए । २०८० माघ ३ गते सर्वोच्च अदालतले काबिर सेवा आश्रमको नाममा रहेको धनीपुर्जा बदर हुने ठहर गरेको थियो ।

सर्वोच्चले आफूहरूको पक्षमा फैसला गरेपनि नगरपालिकाले हटाउने षडयन्त्र गरिरहेको उनीहरूको भनाई छ । नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (बिप्लव) समूह भ्रष्टाचार आयोगनामा भ्रष्टा जिल्ला सचिव सजय सीको अगुवाईमा उनीहरूले पत्रकार सम्मेलन गरेका थिए

त्यस जग्गामा पुराना ४ र नयाँ ३ परिवारको बसोबास रहेको नगरपालिकाले जनाएको छ । देवेन्द्र मिश्र, टंकदास मिश्र, नैनकला मिश्र र रामप्रसाद सिटौला पुरानो बसोबासीसँग भएको बताइन्छ । सार्वजनिक जग्गा मिन्हेहरू अन्यायमा नपरेको कन्काई मिश्र नगरपालिकाका नगर प्रमुख राजेन्द्र पोखरेलले बताए ।

सर्वोच्चले ती व्यक्तिकहरूलाई जग्गा दिने फैसला गरेको नभई संस्थाको नाममा जग्गा नदिन भनेको पोखरेलले दाबी गरे। सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गर्ने दायित्व स्थानीय सरकारको भएको भन्दै उनले अतिरक्तगण गरेर खाने निवत पूरा हुन नदिने स्पष्ट पारे। पुरानो बसोबासी र कहीकतै जग्गा नभएका चार परिवारलाई संरक्षण गर्दै नगरपालिकाले सोही जग्गामा घर बनाइदिने जानकारी दिए। नगरपालिकाले कठिब सेवा आश्रमको नाम घेरावारा गर्न रु. ९ लाख रूपैयाँ बजेट निकसा गर्नु र स्थान खाली गर्न आदेशा दिएको छ।

स्रोत नखुलेको १५ लाख भारतीय रुपैयाँसहित पक्राउ

भाषा(प्रस) । सशस्त्र प्रहरीले
भाषायामा श्रोत नखुलेको करीब
१५ लाख भारतीय स्पैर्यँसहित
एकजनालाई पक्राउ गरेको छ ।
सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, प्रस्तावित
सुरक्षा गुल्म काँकडभिट्टाबाट
खटिएको टोलीले बुधवार बिहान
मेचीनगर-७ स्थित जोरिसमलमा
चेर्काङ्गचक्र क्रममा श्रोत
नखुलेको १४ लाख ९० हजार
५ सय भारतीय स्पैर्यँसहित मोरङ

उर्लाबारी- ८ अठियावारीका ३८ वर्षीय डम्बरबहादुर कार्कीलाई पक्राउ गरेको हो ।
कौण्डभिन्नाबाट विराटनगरतर्फ जाँदै गरेको बसमा उनलाई सो रकमसहित पक्राउ गरिएको जनाइएको छ ।
बिहान करिब १०:०५ बजे कौण्डभिन्नाबाट विराटनगरतर्फ जाँदै गरेको यात्रुवाहक बसमा शंका लागेर
चेकजाँच गर्दा ५०० दरका

२,९९९ थान र २०० दरको १ थान
गरी जम्मा १४ लाख ९९ हजार
७ सय भारतीय रुपैयाँ (विनिमय
दर अनुसार नेपाली रु. २३ लाख
९९ हजार ५२० बराबर) सहित
काकीलाई पक्राउ गरेको सशस्त्र
प्रहरीले जनाएको छ। बरामद
नगदसहित उनलाई आवश्यक
कारबाहीका लागि अन्तरिक
राजस्व कार्यालय इटहरीमा
बुझाइएको जनाइएको छ ।

पाकिस्तानमाथि भारतको आक्रमण

एजेन्सी । बुधवार बिहान पौने २ बजेतिर भारतले पाकिस्तानको नियन्त्रित क्षेत्र कश्मीरमा ९ वटा आतंकवादी क्षेत्रलाई निशाना बनाउँदै गरिएको आक्रमणपछि भारत-पाकिस्तान तनाव चुलिएको छ ।

केन्द्र सरकारले एक विज्ञप्ति जारी गर्दै ९ ठाउँमा एअर स्ट्राइक गरेको जनाएको छ । भारतीय सञ्चारमाध्यमले १०० भन्दा बढी मारिएको दाबी गरेका छन् ।

यता अन्य अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमहरूले कम्तिमा ३५ जना मारिएको बताएका छन् । तर पाकिस्तानले भने दुई बालबालिकासहित ७ जना मारिएको दाबी गरेको छ ।

अहिलेसम्म कति मानवीय क्षति भयो भन्ने

आधिकारिक रुपमा कतै पुष्टि भइसकेको छैन । १९७१ मा पाकिस्तानमा गरिएको आक्रमणपछि पहिलोपटक भारतका तीनै तहका सुरक्षा निकायले संयुक्त रुपमा काम गरिरहेका छन् । जसमा भारतीय सेना, नेभी र एअरफोर्स रहेका छन् ।

चीफ अफ डिफेन्स स्टाफ अनिल चौहानले
दिल्लीमा रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहसँग भेट गरेका
छन् । भेटमा सुरक्षाका विषयमा चर्चा भएको
थियो ।

इस्लामाबादमा सबै स्कुल-कलेज बन्द
पाकिस्तानको राजधानी इस्लामाबादमा सबै सरकारी र निजी स्कुल र कलेज बन्द गरिएको छ । यद्यपि पाकिस्तान सरकारले सबै निर्धारित परीक्षा तथ भएकै समयमा हुने बताएको छ ।

यस्तै पाकिस्तानी सेनाले एलओसी र अन्तर्राष्ट्रिय सीमामा लगातार फायरिङ गरिरहेको छ । जम्मू

कश्मीरको केही क्षेत्रमा पाकिस्तानी सेनाको आक्रमणमा परी ६ जना भारतीय नागरिकको मृत्यु भएको छ । २४ जना घाइते भएका छन् ।

यता पञ्जाबको सीमामा बीएसएफ हाई अलर्टमा रहेको छ । पाकिस्तानका तर्फबाट कुनै पनि गतिविधि भए त्यसको जवाफ दिन बीएसएफ तयार रहेको बताइएको छ ।

पाकिस्तानको एयर स्पेस बन्द
भारत पाकिस्तानबीचको ताजा अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै पाकिस्तानले एयर स्पेसमा कुनै पनि फ्लाइट उडेका छैनन् । यता भारतले पनि बढ्दो तनावलाई मध्यनजर गर्दै पाकिस्तानको सीमासँग जोडिएका राज्यमा उडान रद्द गरेको छ ।

भारतले सात राज्यका ११ एयरपोर्टसमा फ्लाइट्समा अप्रेशन बन्द गरेको छ । श्रीनगर,जम्मू, लेह, चन्डीगढ, बीकानेर, जोधपुर, राजकोट, धर्मशाला, अमृतसर, भुज र जामनगरमा सबै उडान रोकिएका छन् । यी विमानस्थल पाकिस्तानको सीमाबाट नजिक पर्छन् ।

गोलाबारीमा तीन भारतीयको मृत्यु
पाकिस्तानी सेनाले प्रहार गरेको गोलीबाट तीन
जना भारतीय नागरिकको मृत्यु भएको छ ।
समाचार एजेन्सी रोयटर्स र एएफपीले भारतीय
सेनालाई उद्धृत गर्दै कश्मीरमा पाकिस्तानी सेनाको
गोलाबारीमा तीन भारतीयको मृत्यु भएको बताएका
छन् ।

❖ बाँकी तेस्रो पल्लमा

डा. प्रेम ब. शाही, MS, FISS वरिष्ठ विशेषज्ञ - हाड, जोती, कंधा, नेकटपन्न रोग / सर्जन समय: सोनबाग दोस्रो विभागाचरणजवळ, ४ वजे दोसरे	डा. विकास जैशी, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - कलेजो लिव्हर पेट, जर्किड्स, हेपाटाइटिस रोग तथा कलेजो प्रत्यारोपण फिजिशियन समय: प्रत्येक महिन्याको अवतर आर्सेनाबाग, फिर हस्पिटल, काठमांडौबाद	 स्वास्थ्य सेवानाम तपाईं सँगै जिवनरक्षा बिर्तामोड पोलिक्लिनिक एण्ड डायग्नोस्टिक सेन्टर प्रा. लि. बिर्तामोड-८, भद्रपुररोड, मंग्रापा (भद्रपुरक्सस्टेण्ड अगाडि) जागतिकी तथा नाम दर्ताका लागि सम्पर्क 023-591566 (Reception), 023-531242 (Pharmacy) 98077923352 / 9817094601	डा. धर्मगित भद्रशर्मा, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल रोग, इन्जुनीलोजी (रोग प्रतिरक्षा), एलजी, बाल बाधजन्मरोग तथा बाल मनोरोगो मेडिसिन चित्र समय: प्रत्येक महिन्याको अनंतर शुक्रवार र शनिवार, ३ हस्पिटल काठमांडौबाद	प्रा. डा. गौरवराज ढकाल, MS, FISS वरिष्ठ विशेषज्ञ - नेकटपन्न (स्पाइन), कणा, टीड, नर्वस, जनकर रोग / स्पाइन सर्जन समय: प्रत्येक महिन्याको दोस्रो शुक्रवार, ३ हस्पिटल काठमांडौबाद
डा. दिपायन पाण्डे, MD वरिष्ठ विशेषज्ञ - क्षाला, यीन, कपाल, सीढ्यटी, कुल्होरोग समय: प्रत्येक विभागा, रिक्का हस्पिटल, दमकबाद	डा. अच्युत भक्त आचार्य, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - खाति, पथको, दम, स्वास्तप्रस्थास, एलजी, लिम्फा तथा अन्यरोग / पत्नोलोजिस्ट समय: प्रत्येक महिन्याको अनंतर शनिवार, नर्विक हस्पिटल काठमांडौबाद		डा. उत्कर्ष कार्की, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - बालमालिका किशोर/किशोरी तथा मानसिक रोग / बाल मनोविश्लेषक समय: प्रत्येक महिन्याको दोस्रो शुक्रवार र शनिवार, कान्तिल बाल हस्पिटल, काठमांडौबाद	डा. पुरुषोत्तम पराजुली, MS, MCh वरिष्ठ विशेषज्ञ - पिसाब, प्रोस्टेट, मुत्रमार्ग, पखरी तथा मुख रोग / यूरोलोजिस्ट समय: प्रत्येक महिन्याको तेस्रो शनिवार, क्यूरो हस्पिटल, विराटनगरबाद
डा. आलोक झा, MD वरिष्ठ विशेषज्ञ - मागसिक, बारा तथा मनोरोग समय: प्रत्येक महिन्याको पहिलो शनिवार, कोशी हस्पिटल, विराटनगरबाद	डा. विवेक कट्टेल, MD, FRCI वरिष्ठ विशेषज्ञ - बायरन, संक्रमण रोग तथा फिजिशियन समय: प्रत्येक महिन्याको दोस्रो शनिवार, क्यूरो हस्पिटल विराटनगरबाद		डा. सतोष मिश्र, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल तथा मानसिक नेकटपन्न, अटिजम, टोडको रोग / बाल न्यूरोलोजिस्ट समय: प्रत्येक महिन्याको पहिलो शुक्रवार र शनिवार, काठमांडौ मेडिकल कलेजबाद	डा. अपार पोखरेल, MS, FIPE वरिष्ठ विशेषज्ञ - नाक, कान, घाँटी रोग / बाल तथा युवाक ENT सर्जन समय: प्रत्येक महिन्याको अनंतर शनिवार, सिमिल हस्पिटल, काठमांडौबाद
डा. केशव कु. मण्डल, MD वरिष्ठ विशेषज्ञ - बलजात विश्व तथा बाल रोग विशेषज्ञ समय: दोस्रो रोग, विमान १० वजे दोसरे	डा. निशान भुर्तेल, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - गुगुला (किडनी) रोग तथा गुगुला प्रत्यारोपण फिजिशियन समय: प्रत्येक महिन्याको दोस्रो शुक्रवार, सिमिल हस्पिटल काठमांडौबाद	विशेषज्ञ OPD सेवा/प्रायोगिकी व्याख्या/किडनी परस्-टेडिअटल परस्-टे ECG/EEG/NCT/PFT/कार्मेसी खुल्ने समय: विधान ७ वजे देखि बेल्की ६ वजे सम्म	डा. दिलिप न्यौपाने, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल रोग, म्याडिक, आन्द्रा, जाग्रिकृयाज कृपोषण तथा कलेजो रोग / बाल म्याडिकोइन्टेरोलोजिस्ट समय: प्रत्येक महिन्याको पहिलो शुक्रवार र शनिवार, काठमांडौ मेडिकल कलेजबाद	डा. हरिशंकर प्र. यादव, MD, FIEM वरिष्ठ विशेषज्ञ - माथुने (स्मरण), थाइराइड, हृमोन रोग समय: प्रत्येक महिन्याको अनंतर शनिवार, विराटनगरबाद

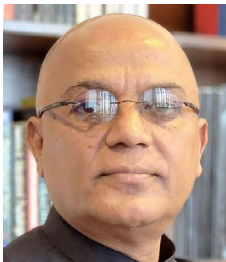

सम्पादकीय

शान्तिका लागि पहल गरौं

भारतले पाकिस्तानका विभिन्न क्षेत्रमा हवाई आक्रमण गरेपछि यस क्षेत्रमा अशान्ति गहिरिन सक्ने चिन्ता बढेको छ। आक्रमणको प्रभाव दुई देशमा मात्र सीमित नहुने निश्चितप्रायः छ। वैशाख ९ गते भारत प्रशासित कश्मीरको पहलगाममा भएको आतंकवादी आक्रमणले दुई देशबीच तनाव बढाउँदै जाँदा उक्त हमलाको १५ दिनपछि भारतले सैन्य आक्रमण गरेको हो। पहलगाम आक्रमणमा एक नेपाली र भारत र पाकिस्तानबीचको तनावको असर नेपालमा पनि पर्दै आएको इतिहास छ। देशभित्रको सुरक्षा चुनौती बढ्ने मात्र होइन, घरपरिवारसँगै वियोग निम्तिने गरेको छ। आठ दशकअघि विभाजन भएयता भारत र पाकिस्तानबीच चार पटक ठूला युद्ध भए, सन् १९४७, १९६५, १९७१ र १९९९ मा। ती सबै युद्धमा नेपालीको पनि ज्यान गएको छ। जस्तो- १९९९ को कारगिल युद्धमा भारतीय सेनामा कार्यरत २२ नेपालीले ज्यान गुमाएका थिए। त्यसबाहेक दुई देशले विभिन्न नाममा एकअर्कामाथि गर्ने सानातिना हमलामा पनि नेपालीहरूले विभिन्न समयमा ज्यान गुमाउनुपरेको विगत छ। त्यस्तै, सन् २०१९ मा भारतले जम्मू-कश्मीरलाई विशेषाधिकार दिने संविधानको धारा ३७० खारेज गरेपछि भएको भिडन्तमा भारतीय सेनामा कार्यरत अर्जुन थापा मगर र गमिलकुमार श्रेष्ठको मृत्यु भएको थियो। त्यसको दुई वर्षअघि जम्मू-कश्मीरमा गिरीश गुरुङ, डम्बरबहादुर पुन र रविन शर्माको ज्यान गएको थियो। पछिल्लो पटक दुवै देशबीच शुरू भएको सैन्य आक्रमण लम्बिदै गए जनघनको अतिदेखि आयात-निर्यात खलबलिअर आर्थिक दबावको घानमा नेपाल पर्छ नै। कारण जेसुकै भए पनि आणविक हतियार भएका देशहरूबीचको लडाइँ अन्य देशका लागि सँढेको जुधाइ, बाच्छाको मिचाइ हुने जोखिम हुन्छ। हामी त भन्न सबैभन्दा नजीकका छिमेकी हौं। एकअर्कालाई हमला नै नगर्दा पनि भारत-पाकिस्तानको सम्बन्धको नकारात्मक असर अन्य देशलाई तपरेको होइन। दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (सार्क)को बैठकदेखि खेलकूद प्रतियोगितामा समेत दुई देशबीचको तनावको असर देखिदै आएको छ।

अध्यक्ष राष्ट्रको हैसियतले पनि नेपालले सार्कका दुई सदस्यबीचको हमलामा मुख खोल्ने पर्ने हुन्छ। शान्तिदर्पको यात्राका लागि पहलकदमी लिने पछि नेपालले तत्काल दुई वटा काम गर्न सक्छ। पहिलो, दुवै देशलाई संयम अपनाउन तथा शान्ति र स्थिरतालाई प्राथमिकतामा राख्न आग्रह गर्दै विज्ञप्ति जारी गर्न दिला गर्नु हुँदैन। दोस्रो, दक्षिणएशियाका अन्य देशहरूसँग छलफल गरेर दुवै देशलाई थप उत्तेजित नबन्न संयुक्त रूपमा आग्रह गर्न सक्छ।

• प्रविन रामी

विद्यालयको अस्तित्वभन्दा धेरै पहिले मानव थिए। जीवन पाठशाला र अनुभव शिक्षक थिए। आज तीव्र गतिमा बदलिँदो र अथाह जानकारीले भरिएको संसार छ। तर बृहत्तर शिक्षाको खोज चलिरहेकै छ। हामी शिक्षालाई जीवनको पहिलो प्राथमिकतामा राख्छौं। समय र अथाह स्रोत खर्चिन्छौं। यति हुँदा पनि यसैका मूल प्रश्नहरू अनुत्तरित छन्। के आजको शिक्षाले हाम्रो जीवनलाई वास्तविक रूपमा अर्थपूर्ण गराएको छ? हामी शिक्षाको खोजीमा यसकै वास्तविक उद्देश्य गुमाएका छौं कि? के हो त्यो उद्देश्य? हामीले परिभाषित गरेको शिक्षाको उद्देश्य वैध छ? त्यो वैधताको कसी के? समाज कि चेतना? किन चाहियो स्कुल? किन हामी आफ्ना सन्तानलाई स्कुल पठाउँछौं? केका लागि? साक्षरताका लागि मात्र वा अरु थप केही? शिक्षा विस्तारका लागि स्कुलहरूको भूमिका महत्वपूर्ण छ र यसकै कारण सभ्यता र प्रविधि यो विन्दुसम्म आएको छ। तर किन हामी यति सभ्य हुँदा पनि स्वविनाशको सम्भावनासम्म परिकल्पना गर्छौं? प्रश्न ज्ञानको उपयोगमा होइन, यो प्रश्न जीवन महत्ताको हो। प्रश्नहरू अनौठा लाग्न सक्छन्। जति ती सरल सुनिन्छन्, त्यति नै जटिल छन्। यिनको गहिराइ त्यहीँ छ जहाँबाट परिवर्तन सुरु हुन्छ। विद्यालययमा शिक्षा शिक्षण हुन्छ। विद्यार्थीलाई हामी साक्षर गराउँछौं। विभिन्न विषयका सूचनाहरू दिन्छौं। परीक्षा लिन्छौं। अन्वेषण गर्न सिकाउँछौं। अन्ततः उनीहरूलाई विद्यावारिधिको उपाधिसहित पगरी पनि लगाइदिन्छौं। यो सम्पूर्ण प्रक्रियामा आधा मानव जीवन सकिन्छ। हामीले सिकाउँछौं, विद्यार्थीले सिक्छन्। मान्यता यही हो। चक्र यही हो। जोन हल्ट भन्छन्, 'शिक्षणको प्रतिफल सिकाइ होइन। जोन डिवी औपचारिक शिक्षणलाई ज्ञानका धेरै प्रक्रियाहरूमध्ये एक मान्छन् र उनको शब्दमा जीवन शिक्षा हो, शिक्षा नै जीवन हो।

शिक्षा त्यो बाटोमा छ त?

वलिजले स्कुलिङ इन क्यापिटलिस्ट अमेरिकामा औल्याएका छन्, सर्वसाधारण सबैलाई शिक्षा दिने स्कुलको धारणा औद्योगीकरणपछि भर्गियो। यसको उद्देश्य शिक्षालाई आवश्यकता अनुसार स्तरिकृत गर्नु, मानिसलाई अनुकूल अनुशासनमा राखेर उद्योगलाई चाहिने बौद्धिक श्रमिक उत्पादन गर्नु थियो। योग्य श्रमिकको उत्पादन केन्द्रमा राखेर सुरु भएको शिक्षाले शिक्षाकै अर्थपूर्णता र जीवन्तताबाट अलग्यायो। शिक्षा खाँटी सत्यदेखि विषय ज्ञानतिर गयो र गहनता भन्दा कार्य प्रदर्शनतर्फ लाग्यो। यहाँ स्कुलहरूको मूलभूत लक्ष्यको विषयान्तरण भयो। उत्तरआधुनिक कालसम्म आइपुग्दा पनि स्कुलहरूमा शिक्षा आफ्नो वास्तविक उद्देश्यबाट पलायन भएको देखिन्छ। मानौं शिक्षा अहिले पनि औद्योगिक क्रान्तिताकाको अठारौँ शताब्दीको अवस्थामा छ। यही अवस्था विश्लेषण गर्दै सर केन रॉबन्सनले आफ्नो एक प्रसिद्ध टेडटकमा भनेका छन् – शिक्षालाई फ्याक्ट्री मोडलबाट मानव विकासको मोडलमा उन्नत गर्नुपर्छ। विद्यार्थी उद्योगका उत्पादन होइनन्।

शिक्षाले जीवन्त मानव विकास गर्नुपर्ने थियो, तर मान्छे यात्रिक बन्द्यो। हुनुपर्ने आत्मपूर्ण थियो, जीवन असन्तुष्ट भइदियो। यसरी शिक्षा इतिहासको बेला जस्तै आज पनि चक्रव्यूहमा फसेको देखिन्छ। पढ, डिग्री हासिल गर, श्रम गर अनि सक्दो अर्थोपार्जन गरा। यही घनचक्करमा जीवन चल्छ। जीवन बिच्छ।

शिक्षाको निकास यही हो र? शिक्षाले दिने यति मात्र हो?

यदि हो भनेमा, त्यो भ्रम हुन सक्छ। किनभने, यस्तो प्रकृतिको शिक्षाले तृप्त गर्दैन, मानवतालाई उन्नत गर्दैन। यस्तो शिक्षाको अर्थ के रहला? निराशावाद होइन। परिदृश्यको लेखाजोखा मात्र हो। धेरै अनुसन्धानका उदाहरणहरू छन् – सूचना, विज्ञान, प्रविधि, भौतिक विकास, उपकरणहरू र अनेकन ज्ञानका पहुँच हामीसँग छ। तर सँगसँगै सिडिसी एक अनुसन्धान विद्यार्थीहरूमा मानसिक समस्या बढ्दो देखाउँछ। वर्ल्ड बैंकको सर्वेक्षणले विश्वव्यापी सिकाइको संकट देखाउँछ। अध्येता हेकम्यान भन्छन् – विद्यार्थीमा जिज्ञासा र लचकताको कमी हुने क्रम उकालोलाग्दो छ।

स्कुलहरू छन्, स्रोत पनि छन् तर शिक्षाको अन्तर्यमा यसको मूलतत्त्व लुप्त भएको भान हुन्छ। संस्कार, जीवन उपयोगी सीप र सामाजिक सम्बन्ध खस्किएको प्रतीत हुन्छ। प्रश्न त्यहीँ आउँछ, यदि स्कुलले जीवनको अनुभव दिन सक्दैन भने किन चाहियो स्कुल? पाउलो फ्रेरे भन्छन् – शिक्षाले स्वतन्त्र बनाउनुपर्छ, शिक्षा कोठे हुनु हुँदैन। उनकै शब्दमा, शिक्षाको बैकिङ मोडललाई समाजले अस्वीकृत गर्नुपर्छ। ज्ञान द्विपक्षीय सहनिर्माण हो, जान्नेले नजान्नेलाई भर्ने होइन। अर्को एउटा भ्रमको कुरा राख्छु त्यो हो – सिकाइ विद्यालय वा विश्वविद्यालयमा मात्र हुन्छ। कैयौँ सफल मानिसहरूले विद्यालय शिक्षा नै अलपत्र छाडेका छन्। तर ती मानिसहरूसँग ज्ञान छ। भोगेर सिकेका छन्, व्यवहारले सिकाएको छ, अन्तर्ज्ञान सिकाएको छ। आज हजारौँ सफल व्यवसायीहरू छन् जसको डिग्री छैन तर विद्यावारिधिवालाहरूलाई उनीहरूले रोजगारी दिन्छन्। ती व्यवसायीको ज्ञान जीवन्त छ, अरूको कोरा बौद्धिक तर्क मात्रै। ज्ञान एक धूलोको कणमा पनि ब्रह्माण्ड बराबर हुने रहेछ। ज्ञान प्राणी र वनस्पतिमा हुने रहेछ, समाजमा हुने रहेछ, सुकेको खोस्टोमा पनि हुने रहेछ, जेमा पनि हुने रहेछ। तर स्कुलहरूले ज्ञानका पक्षलाई अनुभवात्मक प्रक्रियामा नजोड्दा र सीमित पाठ्यपुस्तक र टाउँदा यसको जीवन्तता हराउने रहेछ। भोगाइबिनाको शिक्षा निष्प्राण हुने रहेछ। जीवन भनेको भोगाइ हो तसर्थ शिक्षा भोगाइपूर्ण हुनपर्छ। डिविको बुझाइले यसैमा गहन अर्थ राख्छ। तसर्थ यदि विद्यालयमा सिकाइ अनुभवलाई कम र बौद्धिक धारणालाई धेरै जोड दिइन्छ भने शिक्षा कोरा र अनर्थको बन्छ। यसै प्रसंगमा एक विद्यालयको भ्रमणमा भएको घटनाको उल्लेख गर्छु। ग्रिन्सिपल भन्दै हुनुहुन्थ्यो, हामी यसरी पढाउँछौं कि हाम्रा विद्यार्थीका बोर्ड परीक्षाफल देशकै सर्वोत्कृष्ट हुन्छन्, अभिभावक सन्तुष्ट छन्।

तर मननने सोचौँ – खोइ के चाहिँ सिके त विद्यार्थीले?

के तिनले कलाको प्रशंसा गर्न सिके? संगीत र विज्ञान जोड्न सिके? साथीभाइसँग अन्तरसम्बन्ध स्थापना गर्न सिके? मानव मूल्य बुझे? आफूमा निहित सम्भावना खोज्न सिके? रूख, जंगल र हिमालयबाट प्रकृति सिके?

उनीहरूले त मात्र एक चिज सिके – रट्ने कसरी। उनीहरूले भोगाइबिनाको अधुरो ज्ञान सिके। यस्तै अवस्थामा, विद्यालय होस् वा विश्वविद्यालय, धेरैले उच्च श्रेणीमा डिग्री हासिल गरे, शिक्षितमा गनिए। यही किसिमका शिक्षित वर्गले समाजमा उल्लेख्य स्थान ओगटेको छ। जिकें सेक्टरन एक प्रसिद्ध बेलायती लेखक, दार्शनिक र पत्रकार हुन्। उनको एक भनाइको आशय छ, औपचारिक शिक्षाबिनाका मानिसहरूलाई यस्तो भ्रममा पारिन्छ कि उनीहरू अनभिज्ञ छन्, 'मूर्ख' छन्। अर्थात् स्कुल वा विश्वविद्यालयले हामीलाई वास्तवमा शिक्षित गर्दैन तर हामी शिक्षित हौं भन्ने आडम्बरको खेल ओढाउँछ र बौद्धिक अहंकारको मलजल गर्छ। उनी थप्छन्, 'जोखिम त त्यो बेला हुन्छ जब मात्र बौद्धिक खुराकको आधारमा स्नातकहरूले आफूलाई अन्यभन्दा विद्वान र नैतिक समिष्कन्छन्।' गहिरिएर सोच्दा यहाँ एक वस्तुगत प्रश्न बन्छ – स्कुलले हामीलाई के दियो? डिग्री तार्किक क्षमता सामाजिक आडम्बर सबै। यदि उत्तर 'सबै हो भने' हामी यही प्रश्न सोध्छौं – स्कुल किन चाहियो? स्कुल नचाहिने हुँदै होइन। तर जुन स्कुलले वास्तविक रूपमा जीवनमर्म र जीवनपर्यन्त सिकाइलाई समृद्ध गर्न सक्दैन, त्यसको महत्त्व अति कम हुन्छ। साक्षरतामा मात्र सीमित स्कुलले विद्यार्थीलाई चाहिएको परिवर्तन दिन सक्दैन। विद्यालयमा हासिल गरेका विषयका ज्ञान त हामीले एक दिन सबै भुल्छौं, वास्तविक जीवनमा तिनको खास प्रयोजन पनि नहुन सक्छ। र, ती शिक्षक पनि सायद सम्झनामा नहोला। तर जे भोगियो, अनुभवमा आयो, त्यसैले हामीलाई जीवनपर्यन्त दिशानिर्देश गर्छ।

यसै सन्दर्भमा अर्को एक प्रमुख शैक्षिक जगतको उदाहरण राख्छु। क्याम्ब्रिज र अक्सफोर्ड लक्षित ग्रामर र क्याम्ब्रिज आधारित स्कुलहरू बेलायती शिक्षाका आधारशिला हुन् जसले कठिन बौद्धिक श्रममा विश्वास गर्छन्। आलोचनात्मक क्षमताका आधारमा कठिन परीक्षा उत्तीर्ण गर्नुपर्ने तिनका अहिलेका पनि परिचय हुन्। मध्ययुगीन सोचमा आधारित र समाजका

विशिष्ट वर्गका लागि लक्षित यो पद्धतिले हाल प्रगतिशील विचारसँग मिल्ने शैक्षिक लक्ष्य परिमार्जन गर्न प्रयास गरेको छ। तर पनि यी प्रणालीले अहिले पनि अनुभवलाई कम र विद्यार्थीका शैक्षिक पाण्डित्यको प्रस्फुटनलाई महत्त्व दिएको देखिन्छ। प्रश्न यहाँ पनि उठ्छ, के एक गनिएको पद्धतिले पनि शिक्षालाई अर्थपूर्ण बनाएको छ र? शिक्षालाई अर्थपूर्ण बनाउने दुई धारणा छन्: डि-स्कुलिङ र अन-स्कुलिङ। यी दुई शब्द उस्तै लागे पनि अर्थ फरक छ। डि-स्कुलिङले विद्यार्थीमा स्कुलद्वारा खाँदिएका जड सोचलाई मेटाउने जनाउँछ। अन-स्कुलिङले सिकाइ स्वयं विद्यार्थीको निर्देशनमा हुनुपर्छ भन्ने छ। थोरै गहिराइमा जाऔं।

डि-स्कुलिङ भन्नाले स्कुलमा सिकेका पूर्वाग्रह, स्वभाव, विश्वास आदिले हामीलाई बाँधेको सीमितताबाट मुक्ति मिल्ने हो। उदाहरणका लागि, वर्षौंसम्म गमलामा रोपिएको रूख जमिनमा सार्नु हो। विचारको स्वतन्त्रता फैलाउनु हो। औपचारिक शिक्षा पछिको यो एक परिवर्तनकाल हो, जसले शिक्षालाई अर्थपूर्ण बनाउँछ। अन-स्कुलिङ स्वज्ञानको पहिचान र यसबाट सिर्जित स्वनिर्देशन हो। उदाहरणका लागि, जंगलमा यसरी नै हिँड्नुपर्छ भनेर स्कुलले चरणहरू सिकायो तर अन-स्कुलिङले त्यो बाहेक अन्य अनगिन्ती बाटाहरू छन् र आफ्नो बाटो मौलिक ढंगबाट खोजेर, विवेकशील स्वनिर्णय गरेर पथमार्गमा जानतर्फ निर्देशन गर्छ। यी दुवै अवधारणा बुझ्न आवश्यक छ। यदि यसो गरिएमा विद्यालयले मानव आवश्यकतालाई प्रतिनिधित्व गर्ने छ, ती हामीलाई चाहिएका स्कुल बनेछन्। यही नै शिक्षाको पथ हो – स्कुलमा पढेको सबै बिर्सिने, छाड्ने र जीवन यथार्थको अनुभूति गर्ने।

दार्शनिक लावोजी ताव ते चिडमा भन्छन्, 'शिक्षा खोज्दा हरेक दिन ज्ञान थपिन्छ, सत्य खोज्दा हरेक दिन ज्ञान छाडिन्छ।' अनुभव हुन् विद्यालयले दिनुपर्ने, बाँकी सबै विषय-ज्ञान अध्यापन समय पछिको अन्तरालमा गौण हुन्छन्। जीवन पास भए कलेज फेलले फरक पाउँदैन। किनभने अन्ततः जीवन पास हुनकै लागि कलेज चाहिने हो। अन्यथा किन चाहियो?

लोकतन्त्रपछि भौतिक पूर्वाधारमा फड्को

• भडचप्रसाद यादव

अहिले राष्ट्रिय सडक सञ्जालले ७७ वटै जिल्लाका सदरमुकाम जोडिएका छन् भने कालोपत्रे सडकले ७२ वटा जिल्लाका सदरमुकाम जोडिएका छन् । २०४६ सालसम्म (पञ्चायतकाल) मा १५ वटामा सीमित रहेकोमा अहिले राष्ट्रिय राजमार्गमा ८० वटा सडक सूचीकृत भएका छन् । राष्ट्रिय राजमार्गको पहिचान भएको लम्बाइ १४ हजार ९१३ किलोमिटर पुगेको छ । मुलुकमा प्रजातन्त्र र गणतन्त्र स्थापनापछि भौतिक पूर्वाधार निर्माणको क्षेत्रमा ठुलो प्रगति भएको छ । सडक सञ्जाल विस्तार, पुल तथा सुरुङमार्ग निर्माणलगायत पूर्वाधारको क्षेत्रमा मुलुकले ठुलो फड्को मारेको छ । अहिले ३२ मुलुक जोड्ने एसियाली राजमार्गका साथै पूर्वपश्चिम र उत्तर दक्षिणका रणनीतिक सडक निर्माणले सम्पूर्ण मुलुक जोडिँदै छ ।

‘अर्थतन्त्रको आधार : सबल र उत्थानशील पूर्वाधार’ भन्ने मूल नीति लागु गर्दै अहिले मुलुकमा सडक पूर्वाधारको क्षेत्रमा उल्लेख्य काम भइरहेका छन् । रणनीतिक रूपमा

पूर्वपश्चिम र उत्तर दक्षिणलाई जोड्ने राजमार्गका साथै अन्तर्राष्ट्रिय पहुँचका एसियाली राजमार्ग निर्माण भइरहेको छ । बुटवलदेखि काँकडभिट्टा, सिद्धाबावा सुरुङदेखि कालीगण्डकी कोरिडोरसम्म अहिले निर्माणका काम भइरहेका छन् ।

अहिले मुलुकभित्र रहेका सबै प्रकारका सडकको कुल लम्बाइ ८५ हजार ३५२ किलोमिटर पुगेको छ । मुलुकमा रहेका कुल सडकमध्ये स्थानीय सडकको लम्बाइ ६७ हजार २४६ किलोमिटर छ । यसमध्ये कालोपत्रे चार हजार ८०९ किलोमिटर, कच्ची (माटे) सडक ४८ हजार २२३ किलोमिटर र ग्राभेल १४ हजार २१४ किलोमिटर रहेका छन् ।

विसं २०४७ मा लोकतन्त्र पुनर्स्थापना भएपश्चात् सडक निर्माणले गति लिएकोमा २०५८ बाट २०६२ सालसम्म सडककालीन अवस्थामा केही सुस्त रह्यो । अहिले मुलुकभरि सबै प्रकारका सडकको कुल लम्बाइले छ अड्को आँकडा पार गरेको छ । १६ औँ आवधिक योजना (आर्थिक वर्ष २०८१/८२-२०८५/८६) अनुसार मुलुकभरि कुल एक लाख किलोमिटरभन्दा बढी सडक निर्माण हुने देखिन्छ ।

अहिले राष्ट्रिय सडक सञ्जालले ७७ वटै जिल्लाका सदरमुकाम जोडिएका छन् भने कालोपत्रे सडकले ७२ वटा जिल्लाका

सदरमुकाम जोडिएका छन् । २०४६ सालसम्म (पञ्चायतकाल) मा १५ वटामा सीमित रहेकोमा अहिले राष्ट्रिय राजमार्गमा ८० वटा सडक सूचीकृत भएका छन् । राष्ट्रिय राजमार्गको पहिचान भएको लम्बाइ १४ हजार ९१३ किलोमिटर पुगेको छ । यसमध्ये करिब तीन हजार किलोमिटर निर्माण हुन बाँकी छ । कालोपत्रे भएको राष्ट्रिय राजमार्गको लम्बाइ सात हजार आठ सय किलोमिटर र चार लेन वा सोभन्दा बढी लेनका कालोपत्रे सडकको लम्बाइ करिब चार सय किलोमिटर पुगेको छ ।

मुलुकमा गणतन्त्र स्थापनापछि सडक सञ्जालको विकास अझ बढी तीव्र गतिमा भएको देखिन्छ । २०६४ सालसम्म मुलुकभरि कुल पाँच हजार ४०२ किलोमिटर मात्र कालोपत्रे, खण्डारिमत (ग्राभेल) सडक चार हजार ५२९ किलोमिटर र कच्ची (माटे) सडक सात हजार ८५१ किलोमिटर रहेको थियो भने अहिले मुलुकभरि १४ हजार २७८ किलोमिटर कालोपत्रे, १५ हजार ६३७ किलोमिटर ग्राभेल र ५१ हजार ९१९ कच्ची (माटे) सडक छन् । अहिले ५३० किलोमिटर निर्माणाधीन र दुई हजार ९८८ किलोमिटर सडक विभिन्न योजनामा रहेका छन् ।

विगत आठ वर्षको सडकसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क केलाउने हो भने हरेक आवामा सडक निर्माण बढ्दै गएको छ । आव २०७४/७५ मा कुल ३० हजार ८८ किलोमिटर सडक

निर्माण भएको थियो । यसमध्ये कालोपत्रे १३ हजार ७०७ किलोमिटर, ग्राभेल सात हजार २३१ किलोमिटर र कच्ची सडक नौ हजार १५० किलोमिटर निर्माण भएको थियो । त्यसैगरी आव २०७५/७६ मा कुल ३२ हजार ८७९ किलोमिटर सडक निर्माण भएकोमा कालोपत्रे १४ हजार ६९५ किलोमिटर, ग्राभेल आठ हजार ५९४ किलोमिटर र कच्ची सडक नौ हजार ५९० किलोमिटर निर्माण भएको सडक विभागले जनाएको छ ।

आव २०७६/७७ मा जम्मा ३३ हजार २४४ किलोमिटर सडक निर्माण भएको थियो । यसमध्ये कालोपत्रे १५ हजार ४२४ किलोमिटर, ग्राभेल आठ हजार ६२२ र कच्ची सडक नौ हजार १९८ किलोमिटर निर्माण भएको थियो । त्यसैगरी आव २०७७/७८ मा कुल ३३ हजार ७९६ किलोमिटर सडक निर्माण भएको थियो । यसमध्ये १६ हजार ६१४ किलोमिटर कालोपत्रे, आठ हजार १७१ किलोमिटर ग्राभेल र आठ हजार ९३१ किलोमिटर कच्ची सडक निर्माण गरिएको थियो । सडक विभागका अनुसार आव २०७८/७९ मा जम्मा ३३ हजार ९९६ किलोमिटर सडक निर्माण भएकोमा कालोपत्रे १७ हजार २३२ किलोमिटर, ग्राभेल सात हजार ८८८ किलोमिटर र कच्ची सडक आठ हजार ८७६ किलोमिटर निर्माण भयो । आव २०७९/८० मा कुल ३४ हजार २३९ किलोमिटर सडक निर्माण भएकोमध्ये १८

हजार ५२ किलोमिटर कालोपत्रे, सात हजार ६९६ ग्राभेल र आठ हजार ४९१ किलोमिटर कच्ची सडक निर्माण सम्पन्न भएको थियो ।

त्यसैगरी आव २०८०/८१ मा कुल ३५ हजार ४९० किलोमिटर सडक निर्माण गरिएकोमा कालोपत्रे १८ हजार ८०८ किलोमिटर, ग्राभेल आठ हजार २४ किलोमिटर र कच्ची सडक आठ हजार ६५८ किलोमिटर निर्माण गरिएको थियो । आव २०८१/८२ मा जम्मा ३६ हजार १३२ किलोमिटर सडक निर्माण भएकोमा कालोपत्रे १९ हजार १६३ किलोमिटर, ग्राभेल आठ हजार २०४ र कच्ची सडक आठ हजार ७६५ किलोमिटर गरिएको सडक विभागको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ । राणा शासनको अन्त्यसम्म नेपालमा करिब ३७६ किलोमिटर (पाँच किलोमिटर कालोपत्रे, ८३ किलोमिटर खण्डारिमत (ग्राभेल) र २८८ किलोमिटर माटे) सडक निर्माण भएको विवरण भेटिएका छन् ।

सडक विभागका पूर्वमहानिर्देशक अर्जुनजङ्ग थापाका अनुसार पञ्चायतकालमा राष्ट्रिय राजमार्गमा मात्र १५ वटा सडक सूचीकृत भएको थियो । त्यसैगरी ५१ वटा सहायक राजमार्ग थियो । नयाँ संविधानले राजमार्ग हुन सक्ने सडकलाई समावेश गरी ८० वटा राजमार्ग बनाएको हो । अहिले सहायक राजमार्ग छैनन् ।

दुईवटा औषधि पसललाई
जरिवाना, चारवटालाई सचेत

पुलाबारी(प्रस) । मेचीनगरमा औषधि पसलको अनुगमन गर्दा दुई वटालाई जरिवाना र चार वटालाई सात दिनभित्र कार्यालयमा आउन निर्देशन दिइएको छ ।

बुधवार दिउँसो मेचीनगर नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखाको सहकार्यमा स्वास्थ्य कार्यालय भभाप, जिल्ला आयुर्वेदिक स्वास्थ्य केन्द्र, प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर, जिल्ला प्रशासन कार्यालय भभापको संयुक्त अनुगमन टोलीले विभिन्न प्रकारका ६ वटा औषधि पसललाई जरिवानासहित सचेत गराएको हो ।

अनुगमनका क्रममा मेचीनगर-७, ईटागडस्थित रामास्वामी स्वास्थ्य उपचार क्लिनिक र मेचीनगर-६, कैयार एण्ड इम्प्लान्ट सेन्टर क्लिनिकका सञ्चालकलाई र २०७७ को दफा ३३ (ख) बमोजिम जन्मी ३० हजार जरिवाना गरिएको स्वास्थ्य कार्यालय भभापका फोकल पर्सन विश्वनाथ श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

दुईवटै क्लिनिकले इजाजत नलिई गैर कानूनी रूपमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिरहेकोले दोस्रो चरणमा कारवाहीस्वरूप जरिवाना गरिएको उनले बताए ।

उक्त अनुसार एपोलोलाई २०७९ फागुन ७ गते र राधाकान्तलाई २०८० चैत ६ गते अनुगमन क्रममा सचेत गराइएकोले हालसम्म पनि सम्बन्धित निकायबाट इजाजत नलिइएको पाइएकोले तीन दिनभित्र

जर्जवानासहित कार्यालय आउन निर्देशन दिइएको छ ।

यस्तै मेचीनगर-१० को शिखर हस्पिटल प्रारिले, इजाजत पत्र नवीकरण नभएको, न्यु मिलन क्लिनिक हल गणेशालोडी ल्याबको इजाजत पत्र नभएको, मेचीनगर-९ को हरि हलेसी मेडिकल हलको इजाजत पत्र नवीकरण नभएको र रुपा मेडिकलको इजाजत पत्र नवीकरण नभएकोले सम्बलकहल्लाई दोस्रो संशोधन निर्देशिका २०७३ को उपदफा ८ को उपदफा (२)/दफा ९/दफा १२ को उपदफा (१) र (२)/दफा १३ को उपदफा ४ बमोजिम स्थगित

अनुगमन गदा मापदण्ड पूरा नभएको पाइएकोले ७ दिनीपत्र मापदण्ड पूरा गरेको कुवुलियतनामा निवेदनसहित मेचीनगर नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखामा उपस्थित हुन निर्देशन दिइएको उनले जानकारी दिए ।

फोकल पर्सन श्रेष्ठले पहिलो चरणमा सचेत, दोस्रो पटक जर्बाना र तेस्रो पटकमा पनि जर्बाना नतीरी अंदेर गरे संस्था बन्द गरिने कानुनी प्रवाधान रहेको बताए ।

अनुगमन टोलीमा स्वास्थ्य कार्यालय भापाका प्रमुख रमेश बाइकोटी, फोकल पर्सन श्रेष्ठ, जिल्ला आयुर्वेदिक स्वास्थ्य केन्द्रका डाक्टर विजय श्रेष्ठ, प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुरका डाक्टर मनोजकुमार साह, जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रतिनिधि रविनकुमार राउतवंशी, नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सविता सापकोटा, कर्मचारी रामप्रसाद अधिकारी लगायत रहेका थिए ।

स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सापकोटाले डी र ई वर्गका ल्याप, क्लिनिक, फार्मेसी र १५ वेडका आधारभूत अस्पतालहरूले नगरपालिकामा दर्ता र नवीकरण गर्नु पर्ने बताइन् ।

उनका अनुसार पोलिक्लिनिक, डाइरोग्नोस्टिक, डेन्टल क्लिनिक, वियथेज्जहाईतको सेवाहरूको दर्ता र नवीकरण स्वास्थ्य कार्यालय भापामा सिफारिस गरिने नियम छ ।

बिजुलीको पोलमा चढेर चोरी
गर्न खोज्दा घाइते

गरेको थियो । त्यहाँबाट प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर लगेएको छ । उनको निधार र आँखाको डिलमा चोट लागेको छ भने शरीरको अन्य बिभिन्न भागमा जलेको छ । उनको अवस्था गम्भीर रहेको

जनाइएको छ । उनको साथमा तार काट्ने ह्याक्सो ब्लेड, रेन्चहरू, प्लाष्टिकको बोरा र डोरी फेला परेको प्रहरीले जनाएको छ । घाउँतेलाई थप उपचारको लागि इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडबाट प्रहरी जवान खगेन्द्र लिम्बूको जिम्मा लगाई प्रादेशिक अस्पताल लगेको प्रहरीले जनाएको छ । उनले आफू रजित राजवंशी नाम, थर र भाषा बिर्तामोड नगरपालिका वडा न.२ चैतुवारी घर भएको बताएका छन् । उनको साथमा फेला परेको सामानहरू इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडमा ल्याई राखिएको छ ।

अब साङ्केतन क्रिएसन बिर्तामोडमा

सञ्चालक गौरीमान राईले जानकारी दिए ।

सञ्चालक राईका पिता
शेरबहादुर राईको अध्यक्षतामा भएको

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि समेत रहेका संघका अध्यक्ष राजु त्र्यौपाने, किरात राई यायोख्या भूपाका अध्यक्ष गणेश राईले शुभकामना

वेद्युत् प्राधिकरणको
टाबारे ऊर्जामन्त्रीसँग
जवाफ माग

भापा(प्रस) । राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको सचेतक निशा डाँगिले नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको घाटाबारे ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्री दीपक खड्कासँग जवाफ मागेकी छन् ।

बुधबार प्रतिनिधि सभाको शून्य समयमा बोल्दै सचेतक डाँगिले केही महिना अगाडिसम्म ४६ अर्ब ४७ करोड नाफामा भएको विद्युत् प्राधिकरण एक महिनाभित्र ५ अर्ब २६ करोड घाटामा कसरी पुग्यो भन्दै प्रश्न गरिन् ।

डाँगिले कसरी घाटामा पुग्यो भन्नेबारे मन्त्री खड्काले सदनमा आएर स्पष्टीकरण दिन माग गरिन् ।

पाकिस्तानमाथि ...

यथा पाकिस्तानी सेनाका प्रवक्त
लेफ्टिनेन्ट जनरल अहमद
शरीफ चौधरीले बीबीसीसँग कुरा गर्दै
भारतीय आक्रमणमा दुई बच्चासहित
सन्त जनाको मृत्यु भएको बताएका
छन् ।
चौधरीका अनुसार आक्रमणमा
एक मस्जिदसहित कैयौं स्थानलाई
निशाना बनाइएको छ । भारतको
आक्रमणलाई लिएर पाकिस्तानी
प्रधानमन्त्री शहबाज शरीफले
प्रतिक्रिया दिएका छन् । उनले
पाकिस्तानलाई यस आक्रमणको
जवाफ दिने पूरा अधिकार भएको
बताएका छन् ।
जैस-ए-मोहम्मदका कमाण्डरको
परिवारका १० जना मारिए
भारतले पाकिस्तानमाथि गरेको
सैन्य आक्रमणमा उग्रवादी समूह
जैस-ए-मोहम्मदका संस्थापक तथा
कमाण्डर मसूद अजहरको परिवारका
१० सदस्यसहित १४ जना मारिएका
छन् ।
पाकिस्तानको बहावलपुरमा रहेको
सुभान अल्लाह मस्जिदमा भारतले
गरेको आक्रमणमा उनीहरूको ज्यान
गएको हो ।

मन्तव्य राखेका थिए ।

कार्यक्रममा बिर्तामोड उद्योग बाणिज्य
संघका उपाध्यक्ष जीवन खड्का,
किरात याक्थुङ चुम्लुङ भापाकी
सचिव भीममाया कन्दङ्वा, धार्मिक
अभियन्ता सरिता लिङ्देन, सञ्चालक
राईकी माता पवित्रा राईलगायतको
आतिथ्य रहेको थियो ।

क्रिएसनमा किरातीहरुको धर्म र संस्कृतिसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण सामग्री उपलब्ध रहेको सञ्चालक राईले बताए । उनले क्रिएसनबाट होम डेलिभरी र अनलाइन अर्डरको सुविधा पनि रहेको जानकारी दिए ।

जैस-ए-मोहम्मदको तर्फबाट बुधवार
जारी विज्ञप्तीमा अजहरुली हिंदी र
भिनाजु, उनका भतिजा र उनकी
श्रीमती, एक भतिजी र एक
पतिवाराको पाँच बच्चाहरुको ज्यान
गएको जनाइएको छ । आक्रमणमा
उनीहरुका तीन सहयोगी र एक
सहयोगीकी आमाको पनि ज्यान
गएको संगठनले जनाएको छ ।
जैस-ए-मोहम्मदले फेब्रुअरी २०१९
मा भारत प्रशासित कश्मीरमा गरेको
आत्मघाती बम विष्फोटमा ४०
सैनिकको ज्यान गएको थियो ।

लोकतन्त्रपद्धि...

मुलुकमा लोकतन्त्र र गणतन्त्र स्थापनासँगै पूर्वपश्चिम भूभागका साथै उत्तर दक्षिण भूभागलाई समेत जोड्नका लागि विभिन्न राजमार्ग र कोरिडोर निर्माण सुरु गरिएका छन् । मेची कोरिडोर, कोशी कोरिडोर, गल्छी-स्याङ्गबुँदी-रसुवागढी सडक, कालीगण्डकी कोरिडोर, कर्णाली कोरिडोर, भेरी कोरिडोर र महाकाली कोरिडोर रहेका छन् ।

मुलुक संधीवातामा प्रवेश गरेपछि अहिले सडक विभागको कार्यक्षेत्र पनि परिवर्तन भएको छ । नेपालको संविधानको अनुसूची ५ को बुँदा मन्बर २० मा 'राष्ट्रिय यातायात नीति, रेल तथा राष्ट्रिय लोकमार्गको व्यवस्थापन' गर्ने कार्य सडकको एकल अधिकार सूचीमा रहेको छ । साथै मन्त्रीपरिषद को २०७६ जेठ ६ गतेको निर्णय अनुसार राष्ट्रिय लोकमार्गको सूची अद्यावधिक गरी सडकको कार्यसूचीमा सूचीकृत गरिएको हुँदा सडक विभागको मुख्य कार्यभार विनै स्वीकृत भएका ८० वटा राजमार्ग (१४ हजार ९१३ किलोमिटर) मा सीमित भएको हो ।

पन्ध्र सय पुल निर्माण

अहिलेसम्म सानाठुला गरी निर्माण सम्पन्न पुलको संख्या तीन हजार तीन सय पुगेको छ । यसमध्ये एक हजार पाँच सयभन्दा बढी पुल मुलुकमा लोकतन्त्र आएपछि निर्माण भएका हुन् ।

सडक विभागका पूर्वमहानिर्देशक अर्जुनजङ्ग

स्थान पहिचान गरिएको पुल महाशाखाका प्रमुख ललितजन खनालले जानकारी दिनुभयो ।

पञ्चायतकालमा सुरुङ्मार्ग र फ्लाईओभर शून्य

पञ्चायतकालमा सडक सुरुडमार्ग शून्य रहेकामा अहिले मुलुक सुरुडमार्ग युगमा प्रवेश गर्न लागेको छ । यो वर्ष नै मुलुकले यातायातको क्षेत्रमा सुरुडमार्ग र फ्लाईओभर सुरु गर्दैछ । सडक सुरुडमार्गका रूपमा नागदुधना-सिन्धुखोला सुरुडमार्ग, सिद्धबाबा सुरुडमार्ग, काठमाडौँ-तराई/मधेश द्वुतमार्ग सुरुड छिर्चोलिएर 'इनलान्ड' का काम भइरहेका छन् । यो वर्ष मुलुकका लागि सुरुड यातायात र फ्लाईओभर प्रयोगका हिसाबले नयाँ प्रस्थानविन्दु बन्ने छ ।

१.२८८ किलोमिटर लम्बाइ रहेको नागदुङ्गा-सिसनेखोला सुरुङ्गमार्गको १० प्रतिशत काम सम्पन्न भई अहिले सुरुङ्गभित्र 'लाइटिङ', 'भेन्टिलेसन', कङ्क्रिट सडक निर्माणलागतका काम भइरहेको छ । यस वर्षको तिहारसम्म सञ्चालनमा ल्याउने गरी तीव्र गतिमा यसको काम भइरहेको छ । त्यसै गरी छिचोलिसाकेको सिद्धबावा सुरुङ्गमार्ग २०८३ बाट मात्रै सञ्चालनमा आउने लक्ष्य लिइएको छ । यसैगरी यो वर्षबाट मुलुकको पूर्वाधार तिहासमा पहिलो पटक ओभरपासबाट गाडी हुँदैकिने छन् । ललितपुरको ग्वाकोर्मा निर्माणाधीन 'ओभरपास' अन्तर्गत चरणमा छ । मुलुकको उडेर सकिने यातायातलाई सहज र सुलभ बनाउने डेइरेक्षसहित वर्तमान सरकारले सुरुङ्गमार्ग निर्माणलाई प्राथमिकतामा राखी

यससम्बन्धी कार्यलाई तीव्रता दिइएको छ । त्यसैगरी थानकोट-चित्लाङ, टोखा-छहरे, बिपीनगर-खुटिया-दिपायल, सिन्धुलीको खुर्कोट-चियाबारी, ललितपुरको गोदावरीकुण्ड-मानेचौर खण्डमा सुरुङमार्ग निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन जारी रहेको सडक विभागले जनाएको छ । नवलपरासीको दाउन्ने, सिन्धुलीको खुर्कोट, दोलखाको लामाबगर, कास्कीको हेम्जा, मकवानपुरको भीमफेदी-कुलेखानी, सूर्यविनायक-धुलिखेल सडकखण्डमा सुरुङमार्ग निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तयार भइसकेको छ । पाल्पाको सिद्धबाबामा निर्माण गरिने सुरुङमार्ग निर्माणका लागि यसअघि नै विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) तयार भइसकेको छ ।

गणतन्त्रको सोह्र वर्षमा निर्माण भएका केही मुख्य
पूर्वाधार

गणतन्त्र स्थापना भएको डेढ दशकमा मुलुकमा पूर्वाधारको क्षेत्रमा उल्लेखनीय काम भएका छन् । यस अवधिमा गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निर्माण र पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निर्माण गरिएको छ । बेलहिया-बुटवल छ लेन सडक, पथलैया-वीरगन्ज छ लेन सडक, इटहरी-विराटनगर छ लेन सडक र अत्तरिया-पनगढी छ लेन नमुना सडक निर्माण गरिएको छ । बागलुङमा सिङ्गल स्पायनामा मुलुककै सबभन्दा लामो भोलाङ्गे पुल निर्माण गरिएको छ । यस पुलको लम्बाइ ५६७ मिटर छ । त्यसैगरी धनुषाको जमनबन्दी गाउँपालिकाको कठाल र सिराहाको मलहनिया

जोडन १५००.४४ मिटर लम्बाइको मुलुकको सबभन्दा लामो भोलुङ्गे पुल निर्माण गरिएको छ ।

केलालीको गेटामा गेटा मेडिकल कलेज स्थापना, जुम्लामा कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान स्थापना र डोल्पामा जिल्ला अस्पताल निर्माण गरिएको छ । यी स्वास्थ्य संस्थाको स्थापनाका साथै पूर्वाधार निर्माण गरिएको छ । त्यसैगरी नेपालगन्ज नाकामा एकीकृत भन्सार जाँचचौकी (आइसिपी) निर्माण, सिन्धुपाल्चोकमा लावा भन्सार, रसुवामा टिपुर् भन्सार, लुम्बिनीमा अन्तर-पिष्टय बौद्ध सम्मेलन तथा ध्यान केन्द्र निर्माण गरिएको छ ।

यसै अवधिमा ललितपुरको गोदावरीमा तीन हजारभन्दा बढी क्षमताको सनराइज सम्मेलन केन्द्र, भत्ताको दमकमा व्यावसायिक 'भ्यु टावर' निर्माण, काठमाडौँमा धरहरा निर्माण, चोभार सुक्खा बन्दरगाह, वीरगन्जको सिरसिया सुक्खा बन्दरगाहका साथै काठमाडौँको बबरमहलमा मुलुककै पूर्वाधार निर्माणको इतिहासमा पहिलो पटक नेवेर्क आर्क ब्रिज' निर्माण गरिएको छ । काठमाडौँको चक्रपथ विस्तार यसै अवधिमा गरिएको हो ।

कञ्चनपुरको भीमदत्त नगरपालिकास्थित
महाकाली नदीमा चार लेनको पुल राखेर
सुर्खेतको चौकुने गाउँपालिका घाटगाउँको
चिल्सेघाटस्थित भेरी नदीमा ५५० मिटर
लामो पुल निर्माण गरिएको छ । यस पुलको

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन केन्द्रहरु :

चन्द्रगढी, भद्रपुर लोकबहादुर कुँवर : ९८४२६८३२९६ द्रोण अधिकारी : ९८४२६२८७९९	दमक विष्णु सुब्बा : ९८५२६७०९३७ देविबहादुर बस्नेत : ९८९७९२४२९	मेचीनगर चारआली : ९८४२७०३०९३ गोबिन्द घिमिरे : ९८९५४५०९५०	उर्लाबारी रूपेन्द्र शेर्मा : ९८४२०९२४०६ विराटनगर क्रिस्टिअ आई : ०२९-५२५६९८	इलाम, मंगलबारे रणवीर लिम्बू ९८९६९८४७५७	काकरभिट्टा फ्रेन्डशिप पुस्तक पसल ०२३-५६२४२४	भापा बजार बरत राजवंशी ९८९७०४९००९
---	---	--	---	---	--	---

आजको राशिफल

मेघ नयाँ योजना कार्यान्वयनमा ल्याउन मुस्किल पर्ला । आर्थिक कारोबारमा मन्द रोजगारको अवसर मिल्नेछ । राजनैतिक कार्यमा सफलता मिल्नेछ ।

वृष छोटो दूरीको लाभदायक यात्रा रहला । वैदेशिक कार्य अधि बढ्नेछ ।

मिथुन

आज नसोचेको ठाउँबाट धन हात पर्नेछ ।
धार्मिक तथा समाजसेवामा मन लाग्नेछ ।

प्रेममा मतमुटावका साथै मन कमजोर
हनेछ । यात्रामा मालसामान हराउन सक्छ ।

महिला वा मित्रबाट विशेष सहयोग
मिल्नेछ । शैक्षिक क्षेत्रमा सफलता मिल्नेछ ।

	आजको दिन उत्साहपूर्ण रहनेछ । विद्या र वृद्धिको विकास हुनेछ ।	
	आज भाग्योदय हुनेछ । धर्म, कर्म तथा समाज सेवामा मन लाग्नेछ ।	वृश्चिक
	आज यात्रामा मालसामान हराउनु सक्छ । सौन्दर्यतामा धन खर्च पनि हुनेछ ।	

- मित्र वा आफन्तको सहयोग मिलेछ ।
- वैद्विक्तताको विकास हुनेछ ।
- आफ्नै दक्षतामा विभिन्न कार्यहरू सम्पन्न हुनेछन् । व्यवसायबाट लाभ मिलेछ ।
- घर व्यवहारमा भ्रमेला रहला । साँभमा मन प्रसन्न रहला ।